

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2023. gada 14. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Jurisdikcija un nolēmumu atzīšana un izpilde civillietās un komercietās – Regula (ES) Nr. 1215/2012 – Īpašā jurisdikcija – Jurisdikcija patērētāju līgumu jomā – 18. panta 1. punkts – Jēdziens “otra līgumslēdzēja puse” – 63. pants – Juridiskas personas domicils – Regula (EK) Nr. 593/2008 – Tiesību akti, kas piemērojami līgumsaistībām – Piemērojamo tiesību aktu izvēle – 3. pants – Izvēles brīvība – 6. pants – Patērētāju līgumi – Robežas – Līgums, kas noslēgts ar patērētāju par tūristu mītņu daļlaika lietojuma tiesībām, izmantojot punktu sistēmu

Lietā C-821/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Fuengirola* (Fuenhirolas pirmās instances tiesa Nr. 2, Spānija) iesniegusi ar 2021. gada 3. decembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 24. decembrī, tiesvedībā

NM

pret

Club La Costa (UK) plc, sucursal en España,

CLC Resort Management Ltd,

Midmark 2 Ltd,

CLC Resort Development Ltd,

European Resorts & Hotels SL,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents) un J. Pasers [*J. Passer*],

ģenerālvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – spāņu.

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- NM vārdā – *M. P. Maciá García, abogado,*
- *Midmark 2 Ltd* vārdā – *M.-D. Gómez Dabic* un *J. M. Macías Castaño, abogados,*
- *Club La Costa (UK) plc, sucursal en España* vārdā – *J. Martínez-Echevarría Maldonado, abogado,*
- Spānijas valdības vārdā – *A. Ballesteros Panizo, pārstāvis,*
- Eiropas Komisijas vārdā – *F. Castilla Contreras, S. Noë* un *W. Wils, pārstāvji,*

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Briseles Ia regula”) 18. panta 1. punktu un 63. panta 2. punktu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV 2008, L 177, 6. lpp.; turpmāk tekstā – “Romans I regula”), 3. pantu un 6. panta 1. un 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp NM, no vienas puses, un sabiedrībām *Club La Costa (UK) plc, sucursal en España, CLC Resort Management Ltd, Midmark 2 Ltd, CLC Resort Development Ltd* un *European Resorts & Hotels SL*, no otras puses, saistībā ar lūgumu atzīt par spēkā neesošu līgumu par nekustamā īpašuma daļlaika lietojuma tiesībām un piespriest samaksāt kompensācijas summu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Briseles Ia regula

- 3 Briseles Ia regulas 15., 21. un 34. apsvērumā ir noteikts:

“(15) Jurisdikcijas noteikumiem vajadzētu būt ļoti paredzamiem, un tiem būtu jābalstās uz principu, ka jurisdikcijas pamatā ir atbildētāja domicils. Jurisdikcijai vienmēr vajadzētu būt pieejamai ar šādu pamatojumu, izņemot dažās skaidri noteiktās situācijās, kurās strīda priekšmets vai pušu autonomija garantē citu sasaistes faktoru. Juridiskas personas domicils jānosaka autonomi, lai kopējos noteikumus padarītu pārskatāmākus un novērstu jurisdikcijas kolīzijas.

[..]

(21) Tiesvedības saskaņotas norises interesēs ir jāsamazina paralēlas tiesvedības iespēja un jānodrošina, ka atšķirīgās dalībvalstīs nepieņem nesavienojamus spriedumus. [...]

[...]

(34) Būtu jānodrošina nepārtrauktība starp [1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar turpmākām konvencijām attiecībā uz jaunu dalībvalstu pievienošanos šai konvencijai], [Padomes] Regulu (EK) Nr. 44/2001 [(2000. gada 22. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.)] un šo regulu, un tālab būtu jānosaka pārejas noteikumi. Šī pati nepārtrauktības vajadzība attiecas uz [šīs] konvencijas un regulu, kas to aizstāj, interpretāciju Eiropas Savienības Tiesā.”

4 Šīs regulas 7. panta 5. punkts ir formulēts šādi:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt citā dalībvalstī:

[..]

5) attiecībā uz strīdu, kas izriet no filiāles, aģentūras vai citas struktūras darbības – filiāles, aģentūras vai cita[s] struktūras atrašanās vietas tiesās.”

5 Minētās regulas 17. pantā ir paredzēts:

“1. Lietās saistībā ar līgumiem, ko persona – patērētājs – noslēgusi ar mērķi, kas var būt uzskatāms par nesaistītu ar viņas arodu vai profesiju, jurisdikciju nosaka šajā iedaļā, neskarot 6. pantu un 7. panta 5. punktu, ja:

[..]

c) visos citos gadījumos – līgums ir noslēgts ar personu, kas veic komercdarbību vai profesionālo darbību patērētāja domicila dalībvalstī vai jebkādā citā veidā vērš šādas darbības uz minēto dalībvalsti vai vairākām dalībvalstīm, tostarp uz minēto dalībvalsti, un līgums ietilpst šādu darbību jomā.

2. Ja patērētājs noslēdz līgumu ar personu, kuras domicils nav dalībvalstī, bet kurai ir filiāle, aģentūra vai cita struktūra kādā dalībvalstī, tad strīdos, kas izriet no filiāles, aģentūras vai struktūras darbības, uzskata, ka minētās personas domicils ir minētajā dalībvalstī.

[..]”

6 Šīs pašas regulas 18. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Patērētājs var celt prasību pret otru līgumslēdzēju pusi vai nu tās dalībvalsts tiesās, kurā ir minētās puses domicils, vai arī, neatkarīgi no otras līgumslēdzējas puses domicila vietas, patērētāja domicila vietas tiesās.”

7 Atbilstoši Briseles Ia regulas 19. pantam:

“No šīs iedaļas noteikumiem var atkāpties vienīgi ar vienošanos:

- 1) ko panāk pēc strīda rašanās;
- 2) kas ļauj patērētājam celt prasību tiesās, kas nav šajā iedaļā norādītās tiesas; vai
- 3) kas ir noslēgta starp patērētāju un otru ligumslēdzēju pusi, kuriem abiem liguma slēgšanas laikā ir domicils vai pastāvīgā mītnesvieta tajā pašā dalībvalstī un kas piešķir jurisdikciju minētās dalībvalsts tiesām, ar noteikumu, ka šāda vienošanās nav pretrunā minētās dalībvalsts tiesību aktiem.”

8 Šīs regulas 24. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šādām dalībvalsts tiesām ir izņēmuma jurisdikcija neatkarīgi no pušu domicila:

- 1) lietā, kuras priekšmets ir lietu tiesības saistībā ar nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma noma/īre – tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas īpašums.

Tomēr lietā, kuras priekšmets ir nekustamā īpašuma noma/īre, kas noslēgta pagaidu privātai izmantošanai ne ilgāk kā uz sešiem mēnešiem pēc kārtas, jurisdikcija ir arī tās dalībvalsts tiesām, kurā ir atbildētāja domicils, ar noteikumu, ka īrnieks/nomnieks ir fiziska persona un ka iznomātāja/izīrētāja un īrnieka/nomnieka domicils ir vienā un tajā pašā dalībvalstī.”

9 Minētās regulas 25. panta 1. punktā ir paredzēts:

Ja puses neatkarīgi no to domicila ir vienojušās par to, ka kādas dalībvalsts tiesai vai tiesām ir jurisdikcija izskatīt jebkādus strīdus, kas radušies vai varētu rasties saistībā ar konkrētām tiesiskām attiecībām, tad jurisdikcija ir minētajai tiesai vai tiesām, ja vien šī vienošanās saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem nav spēkā neesoša attiecībā uz tās spēkā esamību pēc būtības. Tā ir izņēmuma jurisdikcija, ja vien puses nav vienojušās citādi. [..]”

10 Šīs pašas regulas 63. pants ir formulēts šādi:

“1. Šajā regulā uzņēmēj sabiedrības vai citas juridiskās personas, vai fizisku un juridisku personu apvienības domicils ir vietā, kur ir tās:

- a) statūtos noteiktā atrašanās vieta;
- b) galvenais birojs; vai
- c) galvenā darbības vieta.

2. Īrijas, Kipras un Apvienotās Karalistes vajadzībām “statūtos noteiktā atrašanās vieta” ir juridiskā adrese vai, ja šādas adreses nav, inkorporācijas vieta, vai, ja šādas vietas nav, vieta, saskaņā ar kuras tiesību aktiem veikta izveide.

[..]”

Romas I regula

11 Atbilstoši Romas I regulas 6., 7., 23. un 27. apsvērumam:

“(6) Iekšējā tirgus pareizai darbībai nolūkā veicināt tiesvedības iznākuma paredzamību, noteiktību attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem un spriedumu brīvu apriti ir nepieciešams, lai dalībvalstu kolīziju normas paredzētu vienas un tās pašas valsts tiesību aktus neatkarīgi no tā, kuras valsts tiesā celta prasība.

(7) “Šīs regulas materiāltiesiskajai darbības jomai un noteikumiem vajadzētu būt saderīgiem ar [Regulu Nr. 44/2001] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 864/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām [(“Roma II”) (OV 2007, L 199, 40. lpp.).

[..]

(23) Attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ar pusēm, kuras tiek uzskatītas par vājākām, šīs puses būtu jāaizsargā ar kolīziju normām, kas to interesēm ir labvēlīgākas nekā vispārējās normas.

[..]

(27) Attiecībā uz patērētāju līgumiem vispārējā kolīziju normā būtu jāparedz vairāki izņēmumi. Saskaņā ar vienu šādu izņēmumu vispārējā norma nebūtu jāpiemēro līgumiem, kas saistīti ar lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu vai šāda īpašuma nomu/īri, izņemot gadījumus, kad līgums attiecas uz tiesībām uz laiku izmantot nekustamo īpašumu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 94/47/EK (1994. gada 26. oktobris) par pircēju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem līgumos, saskaņā ar kuriem pērk tiesības uz laiku izmantot nekustamo īpašumu [(OV 1994, L 280, 83. lpp.).”

12 Šīs regulas 1. panta “Materiāltiesiskā darbības joma” 1. punktā ir noteikts:

“Šo regulu piemēro līgumsaistībām civillietās un komercietās gadījumos, kas saistīti ar tiesību normu kolīziju.

Tā jo īpaši neattiecas uz nodokļu, muitas vai administratīvām lietām.”

13 Minētās regulas 2. pantā “Universāla piemērošana” ir noteikts:

“Jebkurus šajā regulā norādītos tiesību aktus piemēro neatkarīgi no tā, vai tie ir dalībvalsts tiesību akti.”

14 Šīs pašas regulas 3. pantā “Izvēles brīvība” ir paredzēts:

“1. Līgumu reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses. Izvēli vai nu skaidri izdara, vai arī to nepārprotami izsaka līguma noteikumi vai lietas apstākļi. Izdarot izvēli, puses var izraudzīties tiesību aktus, kas piemērojami visam līgumam vai tikai kādai tā daļai.

2. Puses var jebkurā laikā vienoties līgumam piemērot tiesību aktus, kas nav tie tiesību akti, kuri iepriekš to reglamentēja vai nu atbilstīgi agrākai izvēlei, kas izdarīta saskaņā ar šo pantu, vai atbilstīgi citiem šīs regulas noteikumiem. Jebkuras izmaiņas attiecībā uz piemērojamajiem tiesību aktiem, kuras izdarītas pēc līguma noslēgšanas, neskar tā formālo spēkā esamību saskaņā ar 11. pantu vai negatīvi neiespaido trešo personu tiesības.

3. Ja izvēles izdarīšanas laikā visi citi būtiskie situācijas elementi atrodas citā valstī, kas nav valsts, kuras tiesību aktiem par labu izdarīta izvēle, pušu izvēle neskar to minētās citas valsts tiesību aktu piemērošanu, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

4. Ja izvēles izdarīšanas laikā visi citi būtiskie situācijas elementi atrodas vienā vai vairākās dalībvalstīs, pušu izvēle par labu piemērojamiem tiesību aktiem, kas nav kādas dalībvalsts tiesību akti, neskar to Kopienas tiesību aktu noteikumu – attiecīgā gadījumā, kā tie īstenoti tiesas atrašanās dalībvalstī – piemērošanu, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties.

5. Pušu piekrišanas pastāvēšanu un spēkā esamību saistībā ar piemērojamo tiesību aktu izvēli nosaka saskaņā ar 10., 11. un 13. pantu.”

15 Atbilstoši Romas I regulas 4. pantam “Piemērojamie tiesību akti, ja nav izdarīta izvēle”:

“1. Ciktāl par tiesību aktiem, ko piemēro līgumam, nav izdarīta izvēle saskaņā ar 3. pantu un neskarot 5. līdz 8. pantu, līgumam piemērojamos tiesību aktus nosaka šādi:

[..]

b) pakalpojumu sniegšanas līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pakalpojumu sniedzējam ir pastāvīgā mītnesvieta;

c) līgumu, kura priekšmets ir lietu tiesības uz nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma noma/īre, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā atrodas nekustamais īpašums;

d) neskarot c) apakšpunktu, nekustamā īpašuma nomas/īres līgumu, kurš personīgas lietošanas nolūkā noslēgts uz laikposmu, kas nepārsniedz sešus secīgus mēnešus, reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā iznomātājam/izīrētājam ir pastāvīgā mītnesvieta, ar nosacījumu, ka nomnieks/īrnieks ir fiziska persona un ka viņa pastāvīgā mītnesvieta ir tajā pašā valstī;

[..].

2. Ja uz līgumu neattiecas 1. punkts vai ja uz līguma elementiem attiektos vairāk nekā viens no 1. punkta a) līdz h) apakšpunktam, līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā pastāvīgā mītnesvieta ir tai pusei, kam jāveic līgumam raksturīgais izpildījums.

3. Ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka līgums ir acīmredzami ciešāk saistīts ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro šīs citas valsts tiesību aktus.

4. Ja visi lietas apstākļi skaidri liecina, ka līgums ir acīmredzami ciešāk saistīts ar citu valsti, kas nav 1. vai 2. punktā norādītā valsts, piemēro šīs citas valsts tiesību aktus.”

16 Šīs regulas 6. pantā ir noteikts:

“1. Neskarot 5. un 7. pantu, līgumu, ko fiziska persona mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar viņas arodu vai profesiju, (“patērētājs”) noslēgusi ar citu personu, kas darbojas, īstenojot savu arodu vai profesiju, (“uzņēmējs”) reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ja uzņēmējs:

a) savu komercdarbību vai profesionālo darbību veic valstī, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta; vai

b) kā citādi vērs šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti,

un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.

2. Neskarot 1. punktu, puses var saskaņā ar 3. pantu izdarīt izvēli attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami līgumam, kurš atbilst 1. punkta prasībām. Tomēr šādas izvēles iznākumā patērētājam nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tam piešķirta ar noteikumiem, no kuriem nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, atbilstīgi tiesību aktiem, kurus piemērotu saskaņā ar 1. punktu, ja nebūtu izdarīta izvēle.

3. Ja 1. punkta a) vai b) apakšpunkta prasības nav izpildītas, tiesību aktus, kas piemērojami līgumam starp patērētāju un uzņēmēju, nosaka atbilstīgi 3. un 4. pantam.

4. Šā panta 1. un 2. punktu nepiemēro:

a) līgumiem par pakalpojumu sniegšanu, saskaņā ar kuru pakalpojumus patērētājam sniedz tikai un vienīgi valstī, kura nav viņa pastāvīgās mītnesvietas valsts;

[..]

c) līgumiem, kuri saistīti ar lietu tiesībām uz nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma nomu/īri un kuri nav līgumi, kas saistīti ar tiesībām lietot nekustamo īpašumu uz laiku [Direktīvas 94/47] nozīmē;

[..].”

17 Minētās regulas 9. pants “Prevalējošas imperatīvas normas” ir formulēts šādi:

“1. Prevalējošas imperatīvas normas ir normas, kuru ievērošanu valsts uzskata par būtisku sabiedrības interešu aizsardzībai, piemēram, savas politiskās, sociālās un ekonomiskās kārtības nodrošināšanai, tiktāl, ka šīs normas piemēro jebkurai situācijai, kura ir to darbības jomā, neatkarīgi no tā, kādi tiesību akti būtu piemērojami līgumam saskaņā ar šo regulu.

2. Nekas šajā regulā neierobežo tiesas atrašanās valsts tiesību aktos paredzēto prevalējošo imperatīvo normu piemērošanu.

3. Var piemērot arī tās valsts prevalējošās imperatīvās normas, kurā līgumā noteiktās saistības ir jāpilda vai ir izpildītas, ciktāl šīs prevalējošās imperatīvās normas līguma izpildi padara prettiesisku. Apsverot jautājumu par šo normu piemērošanu, ņem vērā to raksturu un mērķi, kā arī to piemērošanas vai nepiemērošanas sekas.”

18 Šīs pašas regulas 24. pantā “Attiecības ar Romas Konvenciju” ir paredzēts:

“1. Šī regula dalībvalstīs aizstāj Romas Konvenciju, izņemot attiecībā uz dalībvalstu teritorijām, kuras ir minētās konvencijas teritoriālajā darbības jomā un attiecībā uz kurām šo regulu nepiemēro saskaņā ar [EK līguma] 299. pantu.

2. Ciktāl šī regula aizstāj Romas Konvencijas noteikumus, visas atsauces uz minēto konvenciju uzskata par atsaucēm uz šo regulu.”

19 Romas I regulas 28. pantā “Piemērošana laikā” ir paredzēts:

“Šo regulu piemēro līgumiem, kas noslēgti, sākot ar 2009. gada 17. decembri.”

Direktīva 93/13/EEK

20 Atbilstoši Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) 3. pantam:

“1. Līguma noteikumu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, uzskata par negodīgu, ja, pretēji prasībai pēc godprātības, tas rada ievērojamu nelīdzsvarotību pušu tiesībās un pienākumos, kas izriet no līguma, un tas notiek par sliktu patērētājam.

2. Noteikumu vienmēr uzskata par tādu, par kuru nebija atsevišķas apspriešanās, ja tas sastādīts jau iepriekš un patērētājam tādēļ nav bijusi iespēja iespaidot to saturu, jo īpaši saistībā ar iepriekš noformulētiem standartlīgumiem.

Tas, ka par zināmu noteikumu aspektiem vai par kādu īpašu noteikumu notikusi atsevišķa apspriešanās, neizslēdz šī panta piemērošanu pārējam līgumam, ja vispārējais līguma novērtējums norāda, ka tas tomēr ir iepriekš noformulēts standartlīgums.

Ja pārdevējs vai piegādātājs norāda, ka par kādu standarta noteikumu notikusi atsevišķa apspriešanās, pierādījuma pienākums šai sakarā ir viņam.

3. Pielikumā atrodas indikatīvs un nepilnīgs tādu noteikumu saraksts, ko var uzskatīt par negodīgiem.”

Spānijas tiesības

21 Pamatlietā ir piemērojams 1998. gada 15. decembra *Ley 42/1998 sobre derechos de aprovechamiento por turno de bienes inmuebles de uso turístico y normas tributarias* (Likums 42/1998 par tūrisma vajadzībām paredzētu nekustamo īpašumu daļlaika lietojuma tiesībām un nodokļu pasākumiem, 1998. gada 16. decembra *BOE* Nr. 300, 42076. lpp.).

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 22 2018. gada 6. oktobrī NM, Lielbritānijas patērētājs, kurš dzīvo Apvienotajā Karalistē, ar Apvienotajā Karalistē reģistrētas Spānijas filiāles *Club La Costa (UK)* (turpmāk tekstā – “*Club La Costa*”) starpniecību noslēdza līgumu par tūristu mītnu daļlaika lietojuma tiesībām (turpmāk tekstā – “strīdīgais līgums”), par kuru iesniedzējtiesa norāda, ka tā priekšmets nav nedz lietu tiesības uz nekustamo īpašumu, nedz nomas/īres tiesības.
- 23 NM iesūdzēja tiesā šo sabiedrību un pārējās sabiedrības, kuras ietilpst tajā pašā grupā un ar kurām viņam arī bija līgumattiecības, taču tās nebija saistītas ar šo līgumu.
- 24 Visas sabiedrības – atbildētājas pamatlietā – ir reģistrētas Apvienotajā Karalistē, izņemot *European Resorts & Hotels*, kura reģistrēta Spānijā. Turklāt iesniedzējtiesa precizē, ka *Club La Costa* savu komercdarbību vērš ne tikai uz Spāniju, bet arī citām valstīm, tostarp Apvienoto Karalisti.
- 25 Strīdīgajā līgumā ir noteikums, kas it īpaši paredz, ka attiecībā uz to Anglijas un Velsas tiesām ir izņēmuma jurisdikcija un ka tam ir piemērojamas Anglijas un Velsas tiesības.
- 26 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Savienības tiesību interpretācijai ir nozīme, lai tajā izskatāmajā strīdā, kas attiecas uz šī līguma spēkā esamību vai spēkā neesamību, noteiktu, vai Spānijas tiesām ir jurisdikcija izskatīt šo strīdu, un apstiprinošas atbildes gadījumā – tos tiesību aktus, kurus ņemot vērā ir jāizvērtē minētā līguma spēkā esamība vai spēkā neesamība.
- 27 Attiecībā uz tādiem līgumiem kā strīdīgais līgums Spānijas tiesām esot atšķirīga pieeja.
- 28 Iesniedzējtiesa, pirmkārt, uzskata, ka Briseles Ia regulas 24. panta 1. punktā paredzēto izņēmuma jurisdikciju nevar piemērot, jo strīdīgā līguma priekšmeta īpašais sastāvs izslēdz lietu tiesību uz nekustamo īpašumu nodibināšanu vai nekustamā īpašuma nomu/īri, un, otrkārt, ka šis līgums esot jākvalificē par “patērētāju līgumu” šīs regulas 17. panta 1. punkta izpratnē. Iesniedzējtiesa no tā secina, ka ir iespējams piemērot minētās regulas 18. panta 1. punktā paredzēto jurisdikcijas noteikumu, kas patērētājiem piešķir iespēju papildus to domicila vietas tiesām vērsties tās dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā ir “otras līgumslēdzēja puses” domicils.
- 29 Šajā ziņā Spānijas judikatūrā ir sastopamas arī atšķirīgas interpretācijas ne tikai attiecībā uz jēdzienu “otra līgumslēdzēja puse”, bet arī saistībā ar to, lai noteiktu domicila vietu atbilstoši Briseles Ia regulas 62. pantam, kurā ir atsauce uz tās tiesas valsts tiesību aktiem, kurā celta prasība, kā arī to, vai “otra līgumslēdzēja puse” ir juridiska persona atbilstoši šīs regulas 63. pantam, kurā domicils definēts kā vieta, kurā ir statūtos noteiktā atrašanās vieta, galvenais birojs vai galvenā darbības vieta. Konkrētāk, Apvienotās Karalistes vajadzībām “statūtos noteiktā atrašanās vieta” ir juridiskā adrese vai, ja šādas adreses nav, inkorporācijas vieta, vai, ja šādas vietas nav, vieta, saskaņā ar kuras tiesību aktiem veikta izveide.
- 30 Atbilstoši pirmajam judikatūras virzienam neatkarīgi no patērētājam Briseles Ia regulas 18. panta 1. punktā paredzētās iespējas izvēlēties tiesu, kurai ir jurisdikcija, nevar atzīt, ka patērētājam būtu tiesības paplašināt šo izvēli, ceļot prasību pret personu, kura nav līgumslēdzēja puse, tiesā, kas viņam šķiet izdevīga. Tāpēc ir jānoraida Spānijas tiesu starptautiskā jurisdikcija, ja patērētāja domicils nav Spānijā un ja visu juridisko personu – atbildētāju – domicils ir Apvienotajā

Karalistē. Tā tas ir arī gadījumā, ja dažu sabiedrību domicils ir Spānijā, bet ja tās nav saistītas ar attiecīgo līgumu vai ja šī prasība attiecas uz sabiedrībām, kuru domicils ir Spānijā un kuras ir noslēgušas papildu līgumus tādām līgumam, kura spēkā neesamība tiek izvirzīta.

- 31 Turpretī atbilstoši otrajam judikatūras virzienam nav svarīgi, kas ir “otra līgumslēdzēja puse” un kā noteikt tās domicilu. Atbilstoši šim judikatūras virzienam Briseles Ia regulas 63. panta 2. punkts rada faktiski pieņemumu, ka “otrai līgumslēdzējai pusei” ir jāpierāda, ka tās darbības vieta atbilst statūtos noteiktajai atrašanās vietai, jo pretējā gadījumā, ja tiek konstatēts, ka sabiedrību grupa, kurā ietilpst “otra līgumslēdzēja puse”, savu darbību veic Spānijā, ir pamatota Spānijas tiesu starptautiskā jurisdikcija.
- 32 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda interpretācija ir pretrunā ne tikai Briseles Ia regulas 18. panta 1. punkta formulējumam, bet arī šīs tiesību normas mērķim un sistēmai, kas neapšaubāmi ļauj patērētājam nepiemērot atbildētāja domicila vietas tiesu vispārējo jurisdikciju, taču vienlaikus arī neļaujot tam konfigurēt atbildētāja domicilu tādējādi, lai domicila jēdziens varētu tikt apiets, ja šis domicils sakrīt ar atbildētāja domicilu.
- 33 Attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem iesniedzējtiesa atgādina, ka atbilstoši Romas I regulas vispārīgajām tiesību normām, proti, tās 3. panta 1. punktam, līgumus reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses, vai, ja šāda izvēle nav izdarīta, tiesību akti, kas noteikti saskaņā ar šīs regulas 4. panta 1. un 3. punktā paredzētajiem kritērijiem, kurus attiecīgajā gadījumā papildina 4. panta 4. punktā paredzētais kritērijs, kas atsaucas uz tās valsts tiesību aktiem, ar kuru līgumam ir visciešākā saikne. Papildus šīm vispārīgajām tiesību normām minētajā regulā ir īpašas tiesību normas, it īpaši tās, kas piemērojamas patērētāju līgumiem.
- 34 Minētā tiesa uzskata, ka Romas I regulas 6. pantā ir ieviesta šāda sistēma: puses var izvēlēties tiesību aktus, kas piemērojami attiecīgajam līgumam, ar nosacījumu, ka šādas izvēles iznākumā patērētājiem nedrīkst būt liegta aizsardzība, kas tiem piešķirta ar imperatīvām tāda tiesību akta normām, kurš būtu piemērojams, ja netiktu izdarīta izvēle, proti, tās valsts tiesību akta normām, kurā patērētājam ir pastāvīgā mītnesvieta, ja otra līgumslēdzēja puse ir izpildījusi noteiktus nosacījumus attiecībā uz šo darbību īstenošanas kārtību. Ja tas tā nav, ir piemērojami šīs regulas 3. un 4. pantā paredzētie vispārīgie nosacījumi.
- 35 Šīs pašas tiesas ieskatā nevar uzskatīt, ka līguma noteikuma, kurā paredzēta Anglijas un Velsas tiesību aktu piemērošana, mērķis ir apiet jebkuru sistēmas, kas būtu piemērojama, ja šāda līguma noteikuma nebūtu, aizsardzības noteikumu, jo arī uz šo sistēmu attiecas minētie tiesību akti.
- 36 Tomēr dažas valsts tiesas uzskata – šāds piemērojamo tiesību aktu noteikums nav spēkā, jo tas ir iepriekš izstrādāts noteikums, kurš ietverts vispārīgajos nosacījumos un kura teksts liecina par to, ka šo noteikumu ir “uzspiedis” uzņēmējs, kas to izstrādājis, un tas neizriet no brīvprātīgas pušu vienošanās. Nedz Romas I regulas 3. panta 1. punkta normām, nedz Tiesas judikatūrai nav pretrunā tas, ka līguma vispārīgajos nosacījumos ir ietverti vairāk vai mazāk standartizēti noteikumi.
- 37 Turklāt šis valsts tiesas uzskata – ņemot vērā, ka Romas I regulas 6. panta 1. punkta mērķis ir aizsargāt patērētājus, nevis otru līgumslēdzēju pusi, pēdējā minētā nevar atsaukties uz šīs tiesību normas piemērošanu, ja to nedara patērētājs, tātad būtu jāpiemēro šīs regulas 6. panta 3. punkts, kurā ir atsauce uz minētās regulas 3. un 4. pantā ieviestajām vispārīgajām normām.

38 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda interpretācija būtu pretrunā Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru Savienības tiesībās paredzētie juridiskie jēdzieni ir autonomi jēdzieni, kuri ir jāinterpretē atbilstoši šo tiesību principiem.

39 Šādos apstākļos *Juzgado de Primera Instancia nº 2 de Fuengirola* (Fuenhirolas pirmās instances tiesa Nr. 2, Spānija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai tādu patērētāju līgumu gadījumā, kuriem ir piemērojams Briseles [Ia] regulas 18. panta 1. punkts, minētajai regulai atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru šajā tiesību normā izmantotā vārdkopa “otra līgumslēdzēja puse” ietver tikai līguma faktisko parakstītāju, tādējādi, ka tā nevar ietvert fiziskas vai juridiskas personas, kas nav līguma faktiskās parakstītājas?

2) Ja vārdkopa “otra līgumslēdzēja puse” ir interpretējama tādējādi, ka tā ietver tikai līguma faktisko parakstītāju, ja gan patērētāja dzīvesvieta, gan “otras līgumslēdzējas puses” reģistrācijas vieta ir ārpus Spānijas, vai Briseles [Ia] regulas 18. panta 1. punktam atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru Spānijas tiesu starptautisko jurisdikciju nevar noteikt fakts, ka uzņēmēju grupa, kurai pieder “otra līgumslēdzēja puse”, ietver sabiedrības ar domicilu Spānijā, kuras nav piedalījušās līguma parakstīšanā vai kuras parakstījušās citus, atšķirīgus līgumus no tiem, ko ir lūgts atzīt par spēkā neesošiem?

3) Ja “otra līgumslēdzēja puse”, uz kuru ir norāde Briseles [Ia] regulas 18. panta 1. punktā, pierāda, ka tās domicils saskaņā ar šīs regulas 63. panta 2. punktu ir Apvienotajā Karalistē, vai minētajai tiesību normai atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru tādējādi noteikts domicils ierobežo izvēles iespēju, kas var tikt īstenota saskaņā ar 18. panta 1. punktu? Un papildus tam, vai [minētajam 63. panta 2. punktam] atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru tajā nav paredzēta tikai “faktiska prezumpcija” vai tas, ka šī prezumpcija tiek atspēkota, ja “otra līgumslēdzēja puse” veic savu darbību ārpus sava domicila jurisdikcijas, vai arī – ka “otrai līgumslēdzējai pusei” ir pienākums pierādīt, ka tās saskaņā ar [minēto 63. panta 2. punktu] noteiktais domicils atbilst vietai, kurā tā īsteno savu darbību?

Saistībā ar [Romas I regulu]:

4) Vai tādu patērētāju līgumu gadījumā, kuriem ir piemērojama Romas I regula, minētās regulas 3. pantam atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru ir spēkā un piemērojami tie piemērojamo tiesību noteikšanas noteikumi, kas ir iekļauti pušu parakstītā līguma “vispārīgajos noteikumos” vai kas ir iekļauti atsevišķā dokumentā, uz kuru līgumā ir konkrēta norāde un kura izsniegšana patērētājam ir apliecināta?

5) Vai tādu patērētāju līgumu gadījumā, kuriem ir piemērojama Romas I regula, minētās regulas 6. panta 1. punktam atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru uz šo tiesību normu var atsaukties gan patērētājs, gan otra līgumslēdzēja puse?

6) Vai tādu patērētāju līgumu gadījumā, kuriem ir piemērojama Romas I regula, minētās regulas 6. panta 1. punktam atbilst interpretācija, saskaņā ar kuru, ja ir izpildīti tajā paredzētie nosacījumi, šajā tiesību normā norādītās tiesības katrā ziņā tiks piemērotas prioritāri salīdzinājumā ar 6. panta 3. punktā norādītajām tiesībām, lai arī pēdējās minētās tiesības konkrētajā gadījumā varētu būt labvēlīgākas patērētājam?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo un otro jautājumu

- 40 Ar pirmo un otro jautājumu, kuri jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Briseles Ia regulas 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar šajā tiesību normā ietverto jēdzienu “otra līgumslēdzēja puse” ir jāsaprot, ka tas attiecas tikai uz fizisku vai juridisku personu, kas ir attiecīgā līguma puse, vai ka tas attiecas arī uz citām personām, kurām ar šo līgumu nav nekāda sakara, bet kuras ir saistītas ar minēto fizisko vai juridisko personu.
- 41 Ievadam ir jāatgādina – tā kā no Briseles Ia regulas 34. apsvēruma izriet, ka ar to atceļ un aizstāj Regulu Nr. 44/2001, ar kuru savukārt tika aizstāta 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un spriedumu izpildi civillietās un komercietās, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar turpmākām konvencijām attiecībā uz jaunu dalībvalstu pievienošanas šai konvencijai, pēdējo minēto juridisko instrumentu noteikumu interpretācija, ko sniegusi Tiesa, ir piemērojama arī Briseles Ia regulai, kad šīs tiesību normas var uzskatīt par “līdzvērtīgām” (spriedums, 2021. gada 20. maijs, *CNP*, C-913/19, EU:C:2021:399, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Ir arī jāatgādina, ka Briseles Ia regulas 17.–19. pantā ietvertie jurisdikcijas noteikumi patērētāju līgumu jomā ļauj patērētājam izvēlēties celt prasību sava domicila vietas tiesā vai tās dalībvalsts tiesās, kurā ir otras līgumslēdzējas puses domicils (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 54. punkts).
- 43 Šo jurisdikcijas noteikumu mērķis ir nodrošināt adekvātu aizsardzību patērētājam, kas ir ekonomiski vājāka un juridiski mazāk pieredzējusi puse nekā otra līgumslēdzēja puse – uzņēmējs, lai patērētāju nekavētu vērsties tiesā, paredzot pienākumu celt prasību tās valsts tiesās, kuras teritorijā ir otras līgumslēdzējas puses domicils (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 20. janvāris, *Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 Šajā ziņā Briseles Ia regulas 17. pantā minēto noteikumu piemērošana ir pakļauta nosacījumam, ka līgumu patērētājs ir noslēdzis mērķiem, kurus var uzskatīt par nesaistītiem ar tā arodu vai profesiju, ar personu, kas veic komercdarbību vai profesionālo darbību dalībvalstī, kuras teritorijā ir patērētāja domicils, vai kā citādi vērš šādu darbību uz minēto valsti vai vairākām valstīm, tostarp minēto valsti, un ja līgums attiecas uz šādu darbību jomu.
- 45 Ciktāl šie paši noteikumi ir uzskatāmi par atkāpi gan no vispārīgā jurisdikcijas noteikuma, kurš paredzēts minētās regulas 4. panta 1. punktā, ar ko jurisdikcija ir piešķirta tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā ir atbildētāja domicils, gan arī no īpašā jurisdikcijas noteikuma lietās, kuras attiecas uz līgumiem, kas paredzēts šīs pašas regulas 7. panta 1. punktā, tie noteikti ir jāinterpretē šauri, nepārsniedzot tajos minētos gadījumus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 8. maijs, *Kerr*, C-25/18, EU:C:2019:376, 22. punkts, kā arī 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 46 Turklāt Briseles Ia regulā, un it īpaši tās 18. panta 1. punktā, izmantotie jēdzieni ir jāinterpretē autonomi, atsaucoties galvenokārt uz šīs regulas sistēmu un mērķiem, lai nodrošinātu vienādu to piemērošanu visās dalībvalstīs (spriedums, 2015. gada 28. janvāris, *Kolassa*, C-375/13, EU:C:2015:37, 22. punkts).

- 47 Šajā gadījumā iesniedzējtiesas jautājums attiecas uz to, vai var uzskatīt, ka šī sprieduma 44. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti attiecībā uz personu, kura – lai arī tai nav nekāda sakara ar līgumu, ko noslēdzis attiecīgais patērētājs. – ir citādi saistīta ar šo patērētāju.
- 48 Šajā ziņā Briseles Ia regulas 17.–19. pantā ietverto jurisdikcijas noteikumu patērētāju līgumu jomā piemērošanā noteicošais ir tas, lai strīda puses būtu arī attiecīgā līguma puses (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 58. punkts).
- 49 Minētās regulas 17.–19. pantā ir atsauce uz “līgumu, kuru ir noslēdzis [...] patērētājs”, “personu, ar kuru patērētājs noslēdz līgumu”, patērētāja noslēgta līguma “otru līgumslēdzēju pusi” vai arī vienošanos attiecībā uz tiesu, kas panākta “starp patērētāju un otru līgumslēdzēju pusi” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 59. punkts).
- 50 Šīs atsauces liecina par labu interpretācijai, saskaņā ar kuru 17.–19. panta piemērošanas vajadzībām prasību, ko cēlis patērētājs, var vērst tikai pret tā līgumslēdzējpusi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 60. punkts).
- 51 Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka Briseles Ia regulas 18. panta 1. punktā paredzētie jurisdikcijas noteikumi patērētāju līgumu jomā atbilstoši šīs tiesību normas formulējumam ir piemērojami vienīgi prasībām, kuras patērētājs ceļ pret otru līgumslēdzēju pusi, un tas katrā ziņā nozīmē līgumu, kas noslēgts starp patērētāju un attiecīgo uzņēmēju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 52 Interpretācija, saskaņā ar kuru Briseles Ia regulas 17.–19. pantā paredzētie jurisdikcijas noteikumi patērētāju līgumu jomā ir piemērojami arī situācijā, kad nav līguma starp patērētāju un uzņēmēju, neatbilst šīs regulas 15. apsvērumā izklāstītajam mērķim nodrošināt augsta līmeņa paredzamību attiecībā uz jurisdikcijas piešķiršanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 62. punkts).
- 53 Patērētāja iespēju iesūdzēt uzņēmēju tiesā, kuras apgabalā ir patērētāja domicils, kompensē prasība par viņu starpā noslēgta līguma esamību, no kā izriet minētā paredzamība atbildētājam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 63. punkts).
- 54 Turklāt, pat ja Tiesa jau ir nospriedusi, ka jēdziens “otra līgumslēdzēja puse”, kas paredzēts Briseles Ia regulas 18. panta 1. punktā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas ietver arī uzņēmēju, ar kuru patērētājs ir noslēdzis šo līgumu un kura atrašanās vieta ir dalībvalstī, kur ir šī patērētāja domicils, līgumpartneri (spriedums, 2013. gada 14. novembris, *Maletic*, C-478/12, EU:C:2013:735, 32. punkts), tomēr šīs interpretācijas pamatā ir īpašie apstākļi, kādos patērētājs sākotnēji ir bijis nesaraujami līgumiski saistīts ar abiem līgumpartneriem (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, 64. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 55 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka strīdīgais līgums, kura spēkā neesamību lūdz atzīt prasītājs pamatlietā, tika noslēgts tikai ar vienu vienīgu sabiedrību, proti, *Club La Costa*, jo pārējās atbildētājas pamatlietā ir līgumslēdzējas puses citos ar prasītāju noslēgtos līgumos, tādējādi tās neietilpst jēdzienā “otra līgumslēdzēja puse” Briseles Ia regulas 18. panta 1. punkta izpratnē.

- 56 Saistībā ar iesniedzējtiesas jautājumu par to, kāda ietekme apstāklim, ka “otra līgumslēdzēja puse” ietilpst sabiedrību grupā, ir uz jurisdikcijas esamību saskaņā ar Briseles Ia regulas normām, kuras attiecas uz jurisdikciju patērētāju līgumu jomā, ir jānorāda, ka, izņemot šīs regulas 17. panta 2. punktu, kurā paredzēts alternatīvs piesaistes kritērijs, ja patērētāja līgumpartnera domicils nav dalībvalsts teritorijā, bet tam pieder filiāle, aģentūra vai kāds cits uzņēmums dalībvalstī, minētās regulas 17.–19. pantā nav ietverts neviens elements, kas ļautu uzskatīt, ka pastāvētu piesaistes kritērijs, kas balstīts uz piederību sabiedrību grupai.
- 57 Turklāt 17.–19. panta interpretācija, kas ļauj ņemt vērā patērētāja līgumpartnera piederību sabiedrību grupai, tādējādi ļaujot šim patērētājam celt prasību tās dalībvalsts tiesās, kuras teritorijā ir katras sabiedrības, kas ietilpst šajā grupā, domicils, būtu acīmredzami pretrunā Briseles Ia regulā noteikto jurisdikcijas noteikumu paredzamības mērķim, tātad neatbilstu tiesiskās drošības principam.
- 58 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Briseles Ia regulas 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar šajā tiesību normā ietverto jēdzienu “otra līgumslēdzēja puse” ir jāsaprot, ka tas attiecas tikai uz fizisku vai juridisku personu, kas ir attiecīgā līguma puse, bet neattiecas uz citām personām, kurām ar šo līgumu nav nekāda sakara, pat ja tās ir saistītas ar minēto fizisko vai juridisko personu.

Par trešo jautājumu

- 59 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Briseles Ia regulas 63. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “otras līgumslēdzējas puses” šīs regulas 18. panta 1. punkta izpratnē domicila noteikšana atbilstoši pirmajai minētajai tiesību normai ierobežo izvēli, kādu patērētājs varētu izdarīt saskaņā ar 18. panta 1. punktu. Turklāt tā vaicā par pierādīšanas pienākumu domicila noteikšanas mērķiem.
- 60 Vispirms jānorāda, ka pretēji fizisku personu domicilam, attiecībā uz ko Briseles Ia regulas 62. pantā ir īpaši norādīts, ka tas ir jānosaka, ņemot vērā tās tiesas valsts tiesību aktus, kurā celta prasība, sabiedrību un juridisko personu domicilu – ja šāda precizējuma nav – nosaka saskaņā ar Savienības tiesību autonomu interpretāciju.
- 61 No šīs regulas 15. apsvēruma izriet, ka juridiskas personas domicils jānosaka autonomi tādējādi, lai kopējos noteikumus padarītu pārskatāmākus un novērstu jurisdikcijas konfliktus.
- 62 Tātad minētās regulas 63. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā ir paredzēti trīs kritēriji, kas ļauj noteikt sabiedrību un juridisko personu domicila atrašanās vietu, proti, statūtos noteiktā atrašanās vieta, galvenais birojs vai galvenā darbības vieta.
- 63 Ņemot vērā, ka 63. pantā nav noteikta nekāda triju minēto kritēriju hierarhija, patērētājam ir jāizvēlas kāds no tiem, lai noteiktu, kurai tiesai ir jurisdikcija atbilstoši Briseles Ia regulas 18. panta 1. punktam.
- 64 Ņemot vērā šajā regulā paredzēto jurisdikcijas noteikumu patērētāju līgumu jomā mērķi, kas atgādināts šī sprieduma 43. punktā, proti, nodrošināt adekvātu aizsardzību patērētājam, kas ir ekonomiski vājāka un juridiski mazāk pieredzējusi puse, sabiedrību un juridisku personu domicila noteikšanu atbilstoši minētās regulas 63. pantam nevar uzskatīt par ierobežojumu attiecībā uz patērētājam atbilstoši šīs pašas regulas 18. panta 1. punktā piedāvātajām divām tiesām.

- 65 Turklāt attiecībā uz Briseles Ia regulas 63. panta 1. punkta a) apakšpunktā minēto jēdzienu “statūtos noteiktā atrašanās vieta” šī panta 2. punktā ir sniegts šī jēdziena precizējums, proti, Īrijas, Kipras un Apvienotās Karalistes vajadzībām “statūtos noteiktā atrašanās vieta” ir juridiskā adrese vai, ja šādas adreses nav, inkorporācijas vieta, vai, ja šādas vietas nav, vieta, saskaņā ar kuras tiesību aktiem veikta izveide.
- 66 Ņemot vērā apstākli, ka ar Briseles Ia regulas 63. pantu ir iecerēts sniegt sabiedrību un juridisku personu domicila vietas autonomu interpretāciju, lai padarītu pārskatāmākus kopējos noteikumus un nodrošinātu to vienveidīgu piemērošanu visās dalībvalstīs, nevar arī pieļaut, ka 63. panta 2. punktā minētie precizējumi ir vienīgi faktiski pieņēmumi, kurus var atspēkot ar pierādījumu par pretējo, jo citādi tiktu apdraudēs šajā regulā paredzēto jurisdikcijas noteikumu paredzamības mērķis.
- 67 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Briseles Ia regulas 63. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka “otras līgumslēdzējas puses” šīs regulas 18. panta 1. punkta izpratnē domicila noteikšana atbilstoši pirmajai minētajai tiesību normai neierobežo izvēli, kādu patērētājs varētu izdarīt saskaņā ar 18. panta 1. punktu. Šajā ziņā 63. panta 2. punktā sniegtie precizējumi attiecībā uz jēdzienu “statūtos noteiktā atrašanās vieta” ir autonomas definīcijas.

Par ceturto jautājumu

- 68 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Romas I regulas 3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka noteikums par piemērojamiem tiesību aktiem ir ietverts līguma vispārīgajos nosacījumos vai atsevišķā dokumentā, uz kuru ir atsauce minētajā līgumā un kurš ir izsniegts patērētājam.
- 69 Šajā ziņā jāatgādina, ka Romas I regulas II nodaļā ir ietverti vienveidīgi noteikumi, kuros nostiprināts princips, ka prioritāte ir pušu gribai.
- 70 Šajā kontekstā atbilstoši Romas I regulas 3. pantā minētajam vispārīgajam noteikumam līgumu reglamentē tie tiesību akti, kurus izvēlas puses. Taču šī panta 1. punktā ir prasīts, lai izvēle tiktu izdarīta skaidri vai arī lai to nepārprotami izteiktu līguma noteikumi vai lietas apstākļi.
- 71 Attiecībā uz noteikumiem par piemērojamo tiesību aktu izvēli patērētājam ir īpaša aizsardzība, kas ieviesta ar Direktīvu 93/13 un kas balstās uz ideju, ka patērētājs salīdzinājumā ar komersantu ir nelabvēlīgākā situācijā gan attiecībā uz iespēju risināt sarunas, gan attiecībā uz informētības līmeni; šī situācija viņam liek piekrist uzņēmēja iepriekš izstrādātajiem noteikumiem bez iespējas ietekmēt to saturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 23. aprīlis, *Van Hove*, C-96/14, EU:C:2015:262, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 72 Šādā kontekstā Tiesa jau ir nospriedusi, ka uzņēmēja pārdošanas darījuma vispārīgajos nosacījumos ietvertais noteikums par piemērojamo tiesību aktu izvēli, kurš nav atsevišķi apspriests un saskaņā ar kuru attiecīgajam līgumam ir piemērojami tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir uzņēmēja atrašanās vieta, ir negodīgs Direktīvas 93/13 3. panta 1. punkta izpratnē, jo tas maldina patērētāju, sniedzot viņam kļūdainu priekšstatu, ka līgumam ir piemērojami tikai šīs dalībvalsts tiesību akti, neinformējot patērētāju par to, ka viņam saskaņā ar Romas I regulas 6. panta 2. punktu ir arī tiesības atsaukties uz aizsardzību, kas viņam garantēta imperatīvajās tiesību normās, kuras tiktu piemērotas šī noteikuma neesamības gadījumā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 28. jūlijs, *Verein für Konsumenteninformation*, C-191/15, EU:C:2016:612, 71. punkts), proti, tās valsts tiesību akta normās, kurā ir viņa pastāvīgā mītnesvieta.

- 73 Šajā ziņā Romas I regulas 6. panta 2. punktā ir paredzēts, ka starp patērētāju un uzņēmēju noslēgtā līgumā puses var izvēlēties šim līgumam piemērojamos tiesību aktus, tomēr šīs izvēles dēļ patērētājam nevar tikt liegta aizsardzība, ko viņam nodrošina normas, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, saskaņā ar tiesību aktiem, kas būtu bijuši piemērojami, ja nebūtu izdarīta izvēle, pamatojoties uz šīs regulas 6. panta 1. punktu, kurā paredzēts, ka šādu līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta (šajā nozīmē. skat. spriedumu, 2022. gada 10. februāris, *Share Wood Switzerland*, C-595/20, EU:C:2022:86, 15. un 16. punkts).
- 74 Tāpēc noteikums par piemērojamo tiesību aktu izvēli, kas nav atsevišķi apspriests, ir spēkā tikai tiktāl, ciktāl tas nemaldina patērētāju, sniedzot viņam priekšstatu, ka attiecīgajam līgumam ir piemērojami tikai šie tiesību akti, neinformējot patērētāju par to, ka viņam saskaņā Romas I regulas 6. panta 2. punktu ir arī tiesības atsaukties uz aizsardzību, kas viņam garantēta imperatīvajās tiesību normās, kuras tiktu piemērotas šī noteikuma neesamības gadījumā, proti, tās valsts tiesību akta normās, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta.
- 75 Šajā gadījumā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka strīdīgajā līgumā, izmantojot iepriekš izstrādātu noteikumu, ir paredzēts, ka ir piemērojami Anglijas un Velsas tiesību akti, kas, šķiet, sakrīt ar tās valsts tiesību aktiem, kurā prasītājam ir pastāvīgā mītnesvieta un kura arī ir Anglija un Velsa.
- 76 Nemot vērā iepriekš minēto, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Romas I regulas 3. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj, ka noteikums par piemērojamiem tiesību aktiem ir ietverts līguma vispārīgajos nosacījumos vai atsevišķā dokumentā, uz kuru ir atsauce minētajā līgumā un kurš ir izsniegts patērētājam, ar nosacījumu, ka šajā noteikumā patērētājs ir informēts, ka viņam katrā ziņā atbilstoši šīs regulas 6. panta 2. punktam ir tiesības uz aizsardzību, kas viņam garantēta tās valsts tiesību akta imperatīvajās tiesību normās, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta.

Par piekto un sesto jautājumu

- 77 Ar piekto un sesto jautājumu, kuri jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Romas I regulas 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja noteikums par patērētāju līgumam piemērojamo tiesību aktu izvēli tiktu atzīts par spēkā neesošu, pirmkārt, abas līguma puses, tostarp uzņēmējs, var atsaukties uz šo tiesību normu, lai noteiktu minētajam līgumam piemērojamos tiesību aktus, un, otrkārt, vai šādi noteiktie piemērojamie tiesību akti būtu piemērojami pat tad, ja 6. panta 3. punktā minētie tiesību akti, proti, tiesību akti, kas piemērojami šim pašam līgumam atbilstoši šīs regulas 3. un 4. pantam, var būt labvēlīgāki patērētājam.
- 78 Šajā ziņā jākonstatē, ka Romas I regulas 6. pantam ir ne tikai īpašs, bet arī izsmeļošs raksturs – tādējādi, ka šajā pantā paredzētos tiesību normu kolīzijas noteikumus nevar grozīt vai papildināt ar citiem šajā regulā paredzētajiem tiesību normu kolīzijas noteikumiem, izņemot, ja minētajā pantā ietvertā konkrētā noteikumā uz to nav tiešas atsauces (pēc analogijas skat. spriedumu, 2022. gada 20. oktobris, *ROI Land Investments*, C-604/20, EU:C:2022:807, 40. un 41. punkts).
- 79 Tādējādi, kā izriet no Romas I regulas 23. apsvēruma, tās mērķis ir aizsargāt līguma puses, kas tiek uzskatītas par vājākajām, izmantojot tiesību normu kolīzijas noteikumus, kas ir labvēlīgāki to interesēm nekā vispārīgie noteikumi.
- 80 Turklāt un ņemot vērā apstākli, ka šīs regulas 6. pantā paredzēto noteikumu mērķis ir patērētāju aizsardzība, jautājumam par to, kura no līguma pusēm uz tiem atsaucas, nav nozīmes, tāpēc uz šiem noteikumiem var atsaukties arī uzņēmējs.

- 81 Tātad Romas I regulas 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka starp patērētāju un uzņēmēju noslēgtu līgumu reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi.
- 82 Turklāt Romas I regulas 6. panta 2. punktā ir īpaši paredzēts, ka puses atbilstoši šīs regulas 3. pantam var izvēlēties šādam līgumam piemērojamus tiesību aktus, tomēr šīs izvēles dēļ patērētājam nevar tikt liegta aizsardzība, ko viņam nodrošina tiesību normas, no kurām nevar atkāpties, savstarpēji vienojoties, saskaņā ar tiesību aktiem, kas būtu bijuši piemērojami, ja nebūtu izdarīta izvēle, pamatojoties uz šīs regulas 6. panta 1. punktu.
- 83 Tikai gadījumā, ja attiecīgais līgums neatbilst Romas I regulas 6. panta 1. punkta a) vai b) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem, šīs regulas 6. panta 3. punktā ir precizēts, ka šim līgumam piemērojamus tiesību aktus nosaka atbilstoši minētās regulas 3. un 4. pantam, un šādā gadījumā tiesa, kurā celta prasība, var it īpaši noteikt šos tiesību aktus, ņemot vērā valsti, ar kuru minētajam līgumam ir visciešākā saikne.
- 84 No tā izriet – ja patērētāju līgums atbilst šiem nosacījumiem un ja nav izdarīta pušu apzināta izvēle attiecībā uz šim līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar Roma I regulas 6. panta 1. punktu.
- 85 Īpašā un izsmeļošā rakstura dēļ, kāds piemīt 6. pantā paredzētajiem piemērojamo tiesību aktu noteikšanas noteikumiem, nevar atsaukties ne uz vieniem citiem tiesību aktiem, pat ja šie citi tiesību akti, kas it īpaši noteikti, ņemot vērā šīs regulas 4. pantā paredzētos piesaistes kritērijus, būtu labvēlīgāki patērētājam.
- 86 Pretēja interpretācija, saskaņā ar kuru būtu iespējams atkāpties no Romas I regulā paredzētajiem tiesību normu kolīzijas noteikumiem, lai noteiktu patērētāju līgumam piemērojamus tiesību aktus, jo citi tiesību akti būtu labvēlīgāki patērētājam, noteikti būtiski apdraudētu vispārējo piemērojamo tiesību aktu paredzamību un tādējādi tiesiskās drošības principu līgumattiecībās, kurās iesaistīti patērētāji (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 12. septembris, *Schlecker*, C-64/12, EU:C:2013:551, 35. punkts).
- 87 Nosakot par piemērojamiem tās valsts tiesību aktus, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta, Savienības likumdevējs ir uzskatījis, ka šie tiesību akti sniedz pienācīgu patērētāju aizsardzību, taču šāda noteikšana nebūt nenozīmē, ka visos gadījumos ir jāpiemēro patērētājam labvēlīgākie tiesību akti (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 12. septembris, *Schlecker*, C-64/12, EU:C:2013:551, 34. punkts).
- 88 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz piekto un sesto jautājumu ir jāatbild, ka Romas I regulas 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja patērētāju līgums atbilst šajā tiesību normā minētajiem nosacījumiem un ja nav izdarīta apzināta izvēle attiecībā uz šim līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, šie tiesību akti ir jānosaka atbilstoši minētajai tiesību normai, uz kuru var atsaukties abas līguma puses, tostarp uzņēmējs, un tas tā ir, neraugoties uz apstākli, ka šim pašam līgumam atbilstoši šīs regulas 3. un 4. pantam piemērojami tiesību akti var būt labvēlīgāki patērētājam.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 89 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 18. panta 1. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

ar šajā tiesību normā ietverto jēdzienu “otra līgumslēdzēja puse” ir jāsaprot, ka tas attiecas tikai uz fizisku vai juridisku personu, kas ir attiecīgā līguma puse, bet neattiecas uz citām personām, kurām ar šo līgumu nav nekāda sakara, pat ja tās ir saistītas ar minēto fizisko vai juridisko personu.

- 2) Regulas Nr. 1215/2012 63. panta 1. un 2. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

“otras līgumslēdzējas puses” šīs regulas 18. panta 1. punkta izpratnē domicila noteikšana atbilstoši pirmajai minētajai tiesību normai neierobežo izvēli, kādu patērētājs varētu izdarīt saskaņā ar 18. panta 1. punktu. Šajā ziņā 63. panta 2. punktā sniegtie precizējumi attiecībā uz jēdzienu “statūtos noteiktā atrašanās vieta” ir autonomas definīcijas.

- 3) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), 3. pants

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tas pieļauj, ka noteikums par piemērojamiem tiesību aktiem ir ietverts līguma vispārīgajos nosacījumos vai atsevišķā dokumentā, uz kuru ir atsauce minētajā līgumā un kurš ir izsniegts patērētājam, ar nosacījumu, ka šajā noteikumā patērētājs ir informēts, ka viņam katrā ziņā atbilstoši šīs regulas 6. panta 2. punktam ir tiesības uz aizsardzību, kas viņam garantēta tās valsts tiesību akta imperatīvajās tiesību normās, kurā ir patērētāja pastāvīgā mītnesvieta.

- 4) Regulas Nr. 593/2008 6. panta 1. punkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka

tad, ja patērētāju līgums atbilst šajā tiesību normā minētajiem nosacījumiem un ja nav izdarīta apzināta izvēle attiecībā uz šim līgumam piemērojamiem tiesību aktiem, šie tiesību akti ir jānosaka atbilstoši minētajai tiesību normai, uz kuru var atsaukties abas līguma puses, tostarp uzņēmējs, un tas tā ir, neraugoties uz apstākli, ka šim pašam

īgumam atbilstoši šīs regulas 3. un 4. pantam piemērojamie tiesību akti var būt labvēlīgāki patērētājam.

[Paraksti]